

İzник İle İlgili Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik Profili

DOI: 10.26466/opus.715082

*

Ayşen Acun Köksalanlar* – Burcu Soykök **

* Öğr. Gör. Dr, Bursa Uludağ Üniversitesi, İzник MYO

E-Posta: aysenacun@uludag.edu.tr

ORCID: [0000-0002-9551-0702](https://orcid.org/0000-0002-9551-0702)

** Öğr.Gör, Bursa Uludağ Üniversitesi, İzник MYO

E-Posta: bsoykok@uludag.edu.tr

ORCID: [0000-0001-8568-9932](https://orcid.org/0000-0001-8568-9932)

Öz

Bu çalışmada Yükseköğretim Kurumu Ulusal Tez Merkezi (YÖKTEZ) veri tabanında bulunan İzник ile ilgili yapılmış lisansüstü tezler çeşitli parametreler çerçevesinde değerlendirilmiştir. Bu kapsamda çalışmanın amacı, UNESCO Dünya Miras Listesi adaylık sürecinde olan İzник ile ilgili yazılmış tezlerin genel özelliklerinin ortaya konması ve yapılan çalışmaların belirlenmesidir. Çalışmada kullanılan parametreler, tez türü, tezin yayınlandığı yıl, hazırlandığı üniversite, enstitü, anabilim/ anasanaat dalı, bilim dalı/ sanat dalı, danışman unvanı, tezin sayfa sayısı, dili ve konusudur. Lisansüstü tez çalışmalarının genel bir profilini ortaya koymak için araştırma yöntemi olarak bibliyometrik analiz tekniği kullanılmıştır. Elde edilen tezlere ilişkin bilgiler istatistik analiz paket programına yüklenerek, verilerin sıklık ve yüzde analizleri yapılmıştır. Tezler türlerine göre incelendiğinde yüksek lisans tezlerinin çoğunlukta olduğu belirlenmiştir. Yapılan incelemeler sonucunda tezlerin 2019 yılında artış gösterdiği ve üniversiteler arasında en fazla tezin İstanbul Üniversitesi ve Bursa Uludağ Üniversitesi bünyesinde hazırlandığı görülmüştür. İncelenen örnekler arasında en fazla çalışılan konuların güzel sanatlar, mimarlık ve sanat tarihi olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: İzник, bibliyometri, YÖKTEZ, lisansüstü tez

Bibliometric Profile of Postgraduate Theses About İznik

*

Abstract

In this study, postgraduate theses related to İznik in the database of Higher Education Institution's National Thesis Center (YÖKTEZ) were evaluated within the framework of various parameters. In this context, the aim of the study is to reveal the general features of the theses written about İznik, which is in the candidate process of the UNESCO World Heritage List, and to determine the studies. The parameters determined are the type of thesis, the year the thesis was published, the university it was prepared for, the institute, the department / department, the branch of science / arts, the title of the consultant, the page number, language and subject of the thesis. Bibliometric analysis technique was used as a research method to reveal a general profile of postgraduate thesis studies. The information related to the obtained theses were uploaded to the statistical analysis package program, and the frequency and percentage analyzes of the data were made. When the theses are examined according to their types, it is determined that the master's theses are in the majority. As a result of the examinations conducted, it was observed that the theses increased in 2019 and the most theses were prepared within the body of Istanbul University and Bursa Uludağ University. Among the analyzed examples, it was determined that the most studied subjects were fine arts, architecture and art history.

Keywords: *İznik, bibliometry, YOKTEZ, postgraduate thesis*

Giriş

Bu çalışmada İznik konulu lisansüstü tezlerin seçilme nedeni, tarihsel süreçte İznik'in Roma, Bizans, Selçuklu ve Osmanlı gibi medeniyetlere ev sahipliği yapması, günümüzde de bu medeniyetlerin izlerini taşıması, kültürel miras değerleri, erken dönem Osmanlı yapılarının ilk örneklerinin varlığı, Osmanlı'daki çini sanatının asıl ve önemli üretim merkezi olması, Hristiyanlık inancı için iki önemli konsilin İznik'te gerçekleşmesi, gölü, doğal güzellikleri, turizm potansiyeli ve UNESCO Dünya Mirası asıl adaylık süreci içinde olmasıdır.

Araştırmada bibliyometri analizinin kullanılma nedeni literatürdeki yayınların kaydı, tanımı, sınıflaması ve nitel çözümlemesi ile ortaya çıkan gerçekçi profil sayesinde ilgili bilim dalına ait yazılı dökümanlar sağlamasıdır. İznik'e yönelik yapılmış tezlerin ortaya çıkarılması ve yapılacak çalışmalara yönlendirici olması amacı ile değerlendirmede belirli bir disipline ait bilimsel çalışmaların istatistiksel sonuçlar doğrultusunda genel yapılarının ortaya konmasını mümkün kılan bibliyometri çalışması seçilmiştir. Bibliyometrik bir çalışma olarak nitelenen bu çalışmada elde edilen bulguların İznik alanında yayınlanan lisansüstü tezlerin genel görüntüsünü sayısal verilerle ortaya koyması bakımından önemli olduğu düşünülmektedir.

İlgili Alan Yazın

Bibliyometrik araştırmalarda, matematiksel ve istatistiksel metodlar kullanılarak ve belgelerin ya da yayınların belirli özellikleri analiz edilerek bilimsel iletişime ilişkin çeşitli bulgular elde edilmektedir (Al ve Coştur, 2007; Zan, 2012). "Bibliyometri, matematiksel ve istatistiksel yöntemlerin kitaplar ve diğer iletişim ortamlarına uygulanması olarak tanımlanır" (Pritchard, 1969). Bibliyometri tekniği ile belirli bir alandaki literatür gelişimi ortaya konulabilir ve gelecek araştırmacılara yol haritası oluşturulabilir (Aydın, 2017). Bibliyometri ile yayınlar ve atıf verileri değerlendirilerek incelenen alandaki gelişmeler ortaya çıkarılmaktadır. Bu nedenle bir çok alanda ve bir çok kişi tarafından kullanılan bir araştırma yaklaşımıdır (Özel ve Kozak, 2012). İlgili alan yazın tarandığında bibliyometrik çalışmaların son yıllarda artış gösterdiği (Kozak, 2001; Al ve Coştur, 2007; Yalçın, 2010; Al, Soydal ve Yalçın, 2010; Taşkın ve Çakmak, 2010; Zencir ve Kozak, 2012; Zan, 2012; Çiçek ve Kozak, 2012;

Şakar Denктаş ve Cerit, 2013; Çakıcı, Yıldırım ve Karacaoğlu, 2013; Polat, Sağlam ve Sarı, 2013; Cevizkaya, İlsay ve Avcıkurt, 2014; Hotamışlı ve Erem, 2014; Şahin ve Acun, 2015; Temizkan, Çiçek ve Özdemir, 2015; Hotamışlı ve Efe, 2015; Ulu ve Akdağ, 2015; Bozkurt Çetinkaya ve Çetin, 2016; Arslan ve Emeksiz, 2016; Tayfun, Küçükergin, Aysen, Eren ve Özekici, 2016; Yılmaz, 2017; Alımanoğlu ve Ayazlar, 2017; Beşel ve Yardımcıoğlu, 2017; Demirbulat GÜdü ve Dinç Tetik, 2017; Ayaz ve Türkmen, 2018; Çapar, Toksöz ve Dönmez, 2018; Aydın ve Aksöz, 2019; Demiral ve Saatçi, 2019) görölmektedir.

İlgili alan yazın incelendiğinde son yıllarda lisansüstü tezlere yönelik yapılan pek çok bibliyometrik çalışmanın olduğu görölmektedir. Şahin ve Acun (2015a) turist rehberliği alanında yayınlanan 38 lisansüstü tezi çeşitli parametreler çerçevesinde incelemişlerdir. Yapılan çalışmanın sonucunda, tezlerin en fazla Balıkesir Üniversitesi bünyesinde hazırlandığı ve tezlerde en çok çalışılan konuların turist rehberliği eğitimi ve turist rehberlerinin rolleri ile ilgili olduğu belirlenmiştir. Alımanoğlu ve Ayazlar (2017) kırsal turizm konulu lisansüstü tez çalışmalarının bibliyometrik incelemesini yapmışlardır. Çalışmanın sonucunda yüksek lisans tezlerinin daha fazla olduğunu, tezlerin çoğunlukla uygulamalı olarak yapıldığını ve tezlerin en fazla sosyal bilimler enstitüsü bünyesinde hazırlandığını belirlemişlerdir. Aydın (2017) yaptığı çalışmada yiyecek içecek alanındaki lisansüstü tezlerin en fazla 2010 yılında yapıldığını, en fazla tezin turizm işletmeciliği ana bilim dalında ve sosyal bilimler enstitüsü bünyesinde hazırlandığını belirlemiştir. Demirbulat GÜdü ve Dinç Tetik (2017) yaptıkları sürdürülebilir turizm konulu lisansüstü tezlerin bibliyometrik analizi çalışması sonucunda en fazla tezin İstanbul Üniversitesi bünyesinde hazırlandığını, tezlerin çoğunluğunun yüksek lisans tezi olduğunu belirlemişlerdir. Ayaz ve Türkmen (2018) yöresel yiyecekleri konu alan 45 lisansüstü teze yönelik bibliyometrik bir çalışma gerçekleştirmişlerdir. Bu konuda yapılan tezlerin 2016 yılında arttığını ve yüksek lisans tezlerinin daha fazla olduğunu belirlemişlerdir. Aydın ve Aksöz (2019) çalışmasında destinasyon alanında yazılmış lisansüstü tezler bibliyometrik özellikleri açısından incelenmiştir. Çalışmada en fazla tezin yazıldığı yıl 2017 olarak belirlenmiştir. Ayrıca hazırlanan tezlerin 2010 yılından sonra artış gösterdiği belirtilmiştir. Demiral ve Saatçi (2019) kültürel miras konulu 141 adet lisansüstü tez incelemiştir. Çalışma incelenen konulara göre analiz edildiğinde en fazla çalışılan konular mimarlık, turizm ve eğitim- öğretimdir.

Araştırmanın Yöntemi

Bu çalışmada veri toplama yöntemi olarak belge incelemesi kullanılmıştır. Çalışmada Yüksek Öğretim Kurumu Ulusal Tez Merkezi (YÖKTEZ) arama motoruna “İznic” anahtar kelimesi yazılarak tarama yapılmıştır. Çıkan tüm sonuçlar kayıt altına alınıp bibliyometrik künyeleri oluşturulmuştur. Bu kapsamda çalışmanın amacı; İznic ile ilgili yazılmış lisansüstü tezlerin genel özelliklerinin ortaya konması ve yapılan çalışmaların belirlenmesidir. Belirlenen parametreler; çalışmanın türü, yılı, yapıldığı üniversite, enstitüsü, anabilim/anasanat dalı, bilim dalı/ sanat dalı, danışman unvanı, sayfa sayısı, dili ve konusudur. Böylelikle çalışılan alanların ve ilgili bilgilerin yer aldığı bir envanter oluşturmak hedeflenmiştir.

Araştırmada ilgili adreste sürekli güncellemeler ve yeni tez ekleme işlemleri olduğundan sağlıklı veri toplama işlemi yapılabilmesi için tarama işlemine 21.01.2020 tarihinde başlanmış, tarama 21.02.2020 tarihinde sona erdirilmiştir. Bu süre zarfında yapılan tüm güncellemeler gerekli kontroller yapılarak veri dosyasına aktarılmıştır.

Bulgular

Çalışmanın bu bölümünde, YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanında bulunan 107 adet yüksek lisans ve 26 adet doktora tezine ait verilerin sıklık ve yüzde analizlerine ilişkin bulgular yer almaktadır.

Tablo 1. İncelenen tezlerin türlerine göre dağılımları

Tez Türü	Sayı	Yüzde
Yüksek Lisans	107	80,5
Doktora	26	19,5
Toplam	133	100,0

Tablo 1’de incelenen lisansüstü tezlerin türleri yer almaktadır. Tablo 1’e göre, yayınlanan tezlerin çok büyük bir kısmının yüksek lisans tezi (%80,5) olduğu görülmektedir.

Tablo 2. İncelenen tezlerin yıllara göre dağılımları

Yıl	Sayı	Yüzde	Yıl	Sayı	Yüzde
2019	25	18,8	2004	6	4,5
2018	6	4,5	2003	3	2,3
2017	5	3,8	2002	2	1,5
2016	2	1,5	2001	1	0,8
2015	1	0,8	2000	5	3,8
2014	4	3,0	1999	5	3,8
2013	2	1,5	1998	4	3,0
2012	1	0,8	1997	1	0,8
2011	2	1,5	1996	5	3,8
2010	5	3,8	1995	7	5,3
2009	5	3,8	1994	3	2,3
2008	1	0,8	1993	8	6,1
2007	4	3,0	1992	2	1,5
2006	5	3,8	1991	3	2,3
2005	5	3,8	1990	3	2,3
			1988	2	1,5
Toplam				133	100,0

Tablo 2’de incelenen lisansüstü tezlerin yıllara göre dağılımları yer almaktadır. Hazırlanan lisansüstü tezlerin yıllara göre dağılımı göz önünde bulundurulduğunda en fazla tezin (% 18,8) 2019 yılında yayınlandığı ortaya çıkmıştır. 2019 yılından sonra en fazla tez çalışmasının (% 4,5) görüldüğü yıllar, 2018, 2004 ve 1993 yılları olmuştur.

Tablo 3. İncelenen tezlerin üniversitelere göre dağılımları

Üniversite	Sayı	Yüzde
İstanbul Üniversitesi	26	19,5
Bursa Uludağ Üniversitesi	14	10,5
Hacettepe Üniversitesi	9	6,8
İstanbul Teknik Üniversitesi	9	6,8
Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi	6	4,5
Sakarya Üniversitesi	6	4,5
Yıldız Teknik Üniversitesi	6	4,5
Dokuz Eylül Üniversitesi	5	3,8
Marmara Üniversitesi	5	3,8
Dumlupınar Üniversitesi	4	3,0
Anadolu Üniversitesi	3	2,3
Balıkesir Üniversitesi	3	2,3
Boğaziçi Üniversitesi	3	2,3
Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi	3	2,3
Orta Doğu Teknik Üniversitesi	3	2,3
Uşak Üniversitesi	3	2,3
Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi	2	1,5

Çukurova Üniversitesi	2	1,5
Ege Üniversitesi	2	1,5
Selçuk Üniversitesi	2	1,5
Süleyman Demirel Üniversitesi	2	1,5
Trakya Üniversitesi	2	1,5
Afyon Kocatepe Üniversitesi	1	0,8
Ankara Üniversitesi	1	0,8
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi	1	0,8
Gebze Teknik Üniversitesi	1	0,8
Giresun Üniversitesi	1	0,8
Haliç Üniversitesi	1	0,8
İnönü Üniversitesi	1	0,8
İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa	1	0,8
Karabük Üniversitesi	1	0,8
Kırklareli Üniversitesi	1	0,8
Sabancı Üniversitesi	1	0,8
Van Yüzcüncü Yıl Üniversitesi	1	0,8
Zonguldak Karaelmas Üniversitesi	1	0,8
Toplam	133	100,0

Tablo 3’te lisansüstü tezlerin hazırlandığı üniversitelerin listesi yer almaktadır. Buna göre; İstanbul Üniversitesi bünyesinde 26 adet, Bursa Uludağ Üniversitesi bünyesinde 14 adet, Hacettepe Üniversitesi ve İstanbul Teknik Üniversitesi bünyelerinde ise 9’ar adet tez hazırlandığı belirlenmiştir.

Tablo 4. İncelenen tezlerin bağlı olduğu enstitülere göre dağılımları

Enstitü	Sayı	Yüzde
Sosyal Bilimler Enstitüsü	65	48,9
Fen Bilimleri Enstitüsü	49	36,8
Güzel Sanatlar Enstitüsü	5	3,8
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü	4	3,0
Eğitim Bilimleri Enstitüsü	2	1,5
Kandilli Rasathanesi ve Deprem Araştırma Enstitüsü	2	1,5
Sağlık Bilimleri Enstitüsü	2	1,5
Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü	1	0,8
Çevre Bilimleri Enstitüsü	1	0,8
Mühendislik ve Fen Bilimleri Enstitüsü	1	0,8
Ortadoğu ve İslam Ülkeleri Enstitüsü	1	0,8
Toplam	133	100,0

Tablo 4’te lisansüstü tezlerin bağlı olduğu enstitülere göre dağılımları yer almaktadır. Hazırlanan tezlerin çoğunluğu sosyal bilimler enstitüsü (48,9) ve fen bilimleri enstitüsü (36,8) bünyesinde hazırlanmıştır.

Tablo 5. İncelenen tezlerin anabilim/anasanat dalına göre dağılımları

Anabilim/Anasanaat dalı	Sayı	Yüzde
İlgili bilgi yazılmayan	40	30,1
Mimarlık Anabilim Dalı	11	8,3
Sanat Tarihi Anabilim Dalı	10	7,5
Su Ürünleri Temel Bilimleri Anabilim Dalı	7	5,3
Tarih Anabilim Dalı	7	5,3
Arkeoloji Anabilim Dalı	5	3,8
Geleneksel Türk Sanatları Anasanaat Dalı	4	3,0
Seramik Anasanaat Dalı	4	3,0
İslam Tarihi ve Sanatları Anabilim Dalı	3	2,3
Jeoloji Mühendisliği Anabilim Dalı	3	2,3
Biyoloji Anabilim Dalı	2	1,5
Coğrafya Anabilim Dalı	2	1,5
Felsefe ve Din Bilimleri Anabilim Dalı	2	1,5
İnşaat Mühendisliği Anabilim Dalı	2	1,5
Ortaçağ Anabilim Dalı	2	1,5
Turizm İşletmeciliği ve Otellilik Anabilim Dalı	2	1,5
Antropoloji Anabilim Dalı	1	0,8
Arkeometri Anabilim Dalı	1	0,8
Arkeoloji ve Sanat Tarihi Anabilim Dalı	1	0,8
Bileşik Sanatlar Ana Sanat Dalı	1	0,8
Bitki Koruma Anabilim Dalı	1	0,8
Çevre Bilimleri Anabilim Dalı	1	0,8
Çevre Mühendisliği Anabilim Dalı	1	0,8
Geleneksel Türk El Sanatları Anasanaat Dalı	1	0,8
Gıda Mühendisliği Anabilim Dalı	1	0,8
Grafik Anasanaat Dalı	1	0,8
Halk Sağlığı Anabilim Dalı	1	0,8
İç Mimarlık Anabilim Dalı	1	0,8
Jeofizik Mühendisliği Anabilim Dalı	1	0,8
Kültürel Mirası Koruma Anabilim Dalı	1	0,8
Metallurji ve Malzeme Mühendisliği Anabilim Dalı	1	0,8
Moleküler Biyoloji ve Genetik Anabilim Dalı	1	0,8
Parazitoloji Anabilim Dalı	1	0,8
Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı	1	0,8
Seramik ve Cam Tasarımı Anasanaat Dalı	1	0,8
Sosyal Antropoloji Anabilim Dalı	1	0,8
Şehir ve Bölge Planlama Anabilim Dalı	1	0,8
Tasarım Anabilim Dalı	1	0,8
Temel İslam Bilimleri Anabilim Dalı	1	0,8
Toprak Anabilim Dalı	1	0,8
Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı	1	0,8
Türk El Sanatları Anasanaat Dalı	1	0,8
Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı	1	0,8
Toplam	133	100,0

Tablo 5’te tezlerin hazırlandığı anabilim/anasanat dallarına göre dağılımları yer almaktadır. Bu dağılım incelendiğinde belirtilen anabilim/anasanat dalları içerisinde yapılan tezlerin, 11 tez ile en fazla mimarlık ve 10 tez ile sanat tarihi alanlarında yapıldığı tespit edilmiştir. 40 adet tezin anabilim/anasanat dallarına göre ilgili bilgisi yazmamaktadır.

Tablo 6. İncelenen tezlerin bilim dalına göre dağılımları

Bilim dalı	Sayı	Yüzde
İlgili bilgi yazmayan	104	78,2
Ortaçağ Tarihi	4	3,1
Arkeoloji	2	1,5
Eski Çini Onarımları	2	1,5
Eski Türk Edebiyatı	2	1,5
İç Sular Biyolojisi	2	1,5
Koruma Yenileme ve Restorasyon	2	1,5
Mimarlık Tarihi ve Kuramı	2	1,5
Bizans Sanatı	1	0,8
Dinler Tarihi	1	0,8
Fiziki Coğrafya	1	0,8
Geleneksel Türk El Sanatları	1	0,8
Jeoloji Mühendisliği	1	0,8
Kelam	1	0,8
Klasik Arkeoloji	1	0,8
Mekanik	1	0,8
Mimari Koruma ve Restorasyon	1	0,8
Restorasyon	1	0,8
Rölöve	1	0,8
Sanat Tarihi	1	0,8
Sosyal Bilgiler Eğitimi	1	0,8
Toplam	133	100,0

Tablo 6’da tezlerin bilim dallarına göre dağılımları yer almaktadır. Buna göre, yapılan tezlerin çoğunluğunda (78,2) ilgili bilim dallarına ait bilginin yazılmamış olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 7. İncelenen tezlerin sayfa sayılarına göre dağılımları

Sayfa Sayısı	Sayı	Yüzde
101-200	49	36,8
1-100	40	30,1
201-300	27	20,3
401-500	8	6,0
301-400	5	3,8
501 ve üzeri	4	3,0
Toplam	133	100,0

Tablo 7’de tezlerin sayfa sayılarına göre dağılımları yer almaktadır. Buna göre, 49 adet tezin sayfa sayısının 101- 200 arası olduğu, 40 adet tezin sayfa sayısının 1- 100 arası olduğu görülmüştür.

Tablo 8. İncelenen tezlerin danışman unvanı göre dağılımları

Danışman	Sayı	Yüzde
Profesör	65	48,9
Doçent	30	22,6
Yardımcı Doçent	26	19,5
Dr. Öğretim Üyesi	11	8,3
İlgili bilgi yazmayan	1	0,8
Toplam	133	100,0

Tablo 8’de hazırlanan tezlerin danışman unvanlarına göre dağılımlarıyer almaktadır. Buna göre, incelenen tezlerin çoğunluğunda (48,9) danışman unvanının profesör olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 9. İncelenen tezlerdeki dil dağılımları

Dil	Sayı	Yüzde
Türkçe	126	94,7
İngilizce	7	5,3
Toplam	133	100,0

Tablo 9’da hazırlanan tezlerdeki dil dağılımları yer almaktadır. Buna göre hazırlanan tezlerin dili ağırlıklı olarak Türkçedir. Türkçe hazırlanmış tez sayısı 126 adet, İngilizce hazırlanan tez sayısı ise 7 adettir.

Tablo 10. İncelenen tezlerdeki İzlik ile ilgili konu dağılımları

Konu	Sayı	Yüzde
Güzel Sanatlar	17	12,8
Mimarlık	17	12,8
Sanat Tarihi	14	10,5
Tarih	10	7,5
Arkeoloji	9	6,8
Coğrafya	9	6,8
Su Ürünleri	8	6,0
Biyoloji	7	5,3
Çevre Mühendisliği	4	3,0
Jeoloji Mühendisliği	4	3,0
Antropoloji	3	2,3
Din	3	2,3
Turizm	3	2,3

Ziraat	3	2,3
El Sanatı	2	1,5
Şehircilik ve Bölge Planlama	2	1,5
Aile Planlaması	1	0,8
Arkeoloji ve Sanat Tarihi	1	0,8
Deprem Mühendisliği	1	0,8
Genetik	1	0,8
Gıda Mühendisliği	1	0,8
İç Mimari ve Dekorasyon	1	0,8
İnşaat Mühendisliği	1	0,8
Jeofizik Mühendisliği	1	0,8
Jeoloji	1	0,8
Kamu Yönetimi	1	0,8
Kimya Mühendisliği	1	0,8
Metalurji	1	0,8
Peyzaj Mimarlığı	1	0,8
Seramik	1	0,8
Seramik Mühendisliği	1	0,8
Siyasal Bilimler	1	0,8
Türk Dili ve Edebiyatı	1	0,8
Veteriner Hekimliği	1	0,8
Toplam	133	100,0

Tablo 10'da hazırlanan tezlerde ilgili dizinde belirtilen konu dağılımları yer almaktadır. Buna göre hazırlanan tezlerdeki konuların çok çeşitli olduğu görülmüştür. Çalışılan konular ağırlıklı olarak mimarlık (12,8), güzel sanatlar (12,8) ve sanat tarihi (10,5) alanlarındadır. Ek olarak, tarih, arkeoloji, coğrafya, su ürünleri ve biyoloji konularında yapılmış çalışmalar da çoğunluktadır.

Tablo 11. İncelenen tezlerin konularına göre dağılımları

Konu	Sayı	Yüzde
İznik çini ve seramikleri		
15- 16. yy çinileri		
17. yüzyıl İznik çinilerinin yozlaşma nedenleri		
çini form, dekor ve motifleri		
çini kalıntıları		
çini sanatı kapların incelemesi		
çinide çeşitli uygulamalar		
çinilerin grafik tasarım ilkeleri	35	26,32
hayvan figürlü seramikler		
İznik Beylikler Dönemi seramikleri		
İznik ve İtalyan mayolika seramikleri		
Milet işi seramikleri		
Osmanlı Dönemi çini ve seramiği		
seramik karakterleri ve özellikleri		
tabak ve kase formları		

tarihi seramik buluntuları		
Mimari		
Bizans Dönemi mimarisi		
Geç Antik Bizans Dönemi mimarisi		
geleneksel doku		
geleneksel- kırsal mimari		
İznik gölü çevresindeki yerleşimler	24	18,05
koruma ve rehabilitasyon		
kültürel rota		
mimari bezemeler		
mimarlık ve iç mimarlık gelişimi		
Osmanlı Dönemi mimarisi ve malzemesi		
Türk Dönemi mimarisi		
İznik Gölü		
göl algleri		
göl balığı		
gölbioeolojisi		
göl faunası		
göl fosfor dengesi	22	16,54
gölahidrojeokimyası		
göl kerevitleri		
göl kirlenme biyolojisi		
gölyalıtışı		
gölzooplanktonu		
sudaki azot ve fosfat dengesi		
Tarih ve arkeoloji		
Antik Dönem		
Bizans Dönemi ve İmparatorları		
Bizans Orta Çağ tarihi		
Doğu Roma Dönemi		
İznik su altı Bazilikası mezarları		
İznikname	16	12,03
konsil		
Osmanlı ilimleri		
Osmanlı Dönemi mezar taşları		
savaşta İznik cephesi		
Selçuklu Dönemi		
sikke buluntuları		
tarihte sosyal hayat		
Jeoloji		
fay hattı		
İznik Gölü jeolojisi	10	7,52
jeolojik inceleme		
kayaçlar		
Fauna ve flora		
Gemlik zeytinleri		
göl çevresinin bitki örtüsü	8	6,01
İznik yöresinde bağlarda bulunan Arthropod türleri		
likan florası		

Samanlı Dağları karınca faunası sera yaklaşımları toprak verimliliği		
Turizm		
alternatif turizmi		
destinasyon markalaşma süreci	5	3,76
inanç turizmi		
kültürel miras turizmi		
tarihi kent dokusu ve turizm		
Coğrafya		
İznik beşeri ve iktisadi coğrafyası	3	2,26
İznik şehri		
turizm coğrafyası		
Antropoloji		
İskelet paleo antropolijisi	2	1,5
İznik Geç Bizans Dönemi insanların çene ve dişlerinin antropoloji		
Şehir ve bölge planlama		
kent kimliği	2	1,5
mekansal gömülük		
Sanat		
Antik Çağ'da İznik ve çevresinde resim sanatı	2	1,5
İznikli şairler		
Diğer		
aile planlaması		
çevre yönetimi	4	3,0
İznik Yeşil Cami sonlu elemanlar yöntemi		
sosyo- ekonomik durum		
Toplam	133	100

Tablo 11'de hazırlanan tezlerin adlarına göre oluşturulan detaylı konu dağılımları yer almaktadır. Buna göre hazırlanan tezlerdeki konuların çok çeşitli olduğu görülmüştür. Bu çalışmaların çini ve seramik, mimari, İznik gölü, tarih ve arkeoloji, jeoloji, fauna ve flora, turizm, coğrafya, antropoloji, şehir ve bölge planlama, sanat ve diğer alanlarda yapıldığı tespit edilmiştir.

Sonuç ve Öneriler

Çalışmada İznik ile ilgili yapılmış lisansüstü tezlerin bibliyometrik profilleri ortaya konulmuştur. 1988-2019 yılları arasında yapılan lisansüstü tezlerin çoğunluğunu yüksek lisans tezleri oluşturmaktadır. En fazla lisansüstü tez 2019 yılında yayınlanmıştır. En çok lisansüstü tezin yayınlandığı üniversiteler İstanbul Üniversitesi ve Bursa Uludağ Üniversitesi olmuştur. Lisansüstü tezlerin enstitülere göre dağılımları incelendiğinde en fazla tezin Sosyal Bilimler

ve Fen Bilimleri enstitülerinde yayınlandığı ortaya çıkmıştır. Mimarlık ve sanat tarihi anabilim dalının en fazla tezin yayınlandığı anabilim/anasanat dalı olduğu yapılan araştırmalar sonucunda belirlenmiştir. Bilim dallarına göre inceleme yapıldığında bilim dallarının çoğu ile ilgili bilginin yazmadığı görülmüştür. Sayfa aralıklarına göre lisansüstü tezlerin dağılımları incelendiğinde sayfa sayılarının 101-200 sayfa arasında yoğunlaştığı görülmektedir. Danışman unvanına göre dağılımlara bakıldığında en fazla profesör unvanında tez danışmanı olduğu ve tezlerin dilinin çoğunlukla Türkçe olduğu tespit edilmiştir. Lisansüstü tezler incelenirken dizinde yer alan konular ve tezlerin adlarına göre oluşturulan detaylı konu dağılımları incelenmiştir. Dizindeki konu dağılımlarına göre en çok çalışılan konular; güzel sanatlar, mimarlık ve sanat tarihidir. Tez adlarına göre yapılan detaylı inceleme sonucu ağırlıklı olarak çini ve seramik, mimari, İznik gölü, tarih ve arkeoloji, jeoloji, fauna ve flora konularında çalışılmış olması araştırmamızın diğer bir sonucudur.

Bu araştırmada İznik ile ilgili yapılan lisansüstü tez çalışmalarının genel görüntüsü ortaya konulmaya çalışılmıştır. Bu araştırmamızın bundan sonra yapılacak çalışmalara ışık tutacağı düşünülmektedir. YÖKTEZ arama motoru üzerinden yapılan araştırmalar sonucunda İznik ile ilgili hazırlanan lisansüstü tez sayılarında 2019 yılında artış olduğu görülmektedir. Tezlerin 2019 yılında artış göstermesinin, İznik'in UNESCO adaylık süreci ile ilgili olabileceği düşünülmektedir. Bu durum İznik kentine yönelik ilginin artması ve mevcut kültürel değerlerin farkına varılması noktasında önemlidir. Yapılan çalışmalar bu sürece katkı sağlayabilmesi bakımından da değerli bulunmuştur. Çalışmalarda eksik olarak tespit edilen konular üzerine yoğunlaşılması da UNESCO sürecine ve İznik'in daha iyi tanıtılmasına destek sağlayabilir. Araştırma bulgularının çok çeşitli ve çok boyutlu olması, İznik ile ilgili çalışan kamu, özel sektör gibi çeşitli paydaşların çalışma süreçlerindeki yol haritalarını şekillendirmelerinde faydalı olacağı düşünülmektedir.

Ek olarak, yapılan çalışmaların konu dağılımlarına bakıldığında çok çeşitli alanlarda çalışma imkânının olduğu anlaşılmaktadır. İznik'in sahip olduğu kültürel, tarihi ve doğal değerler ile turizm potansiyeli yüksek olmasına rağmen turizm alanında yapılan çalışmaların az olduğu görülmüştür. Yapılacak tüm akademik çalışmalar İznik'in korunması ve turizminin geliştirilebilmesi noktasında değerlidir. Bu verilere göre İznik ile ilgili daha az çalışılan konulara yönelmenin araştırmacılar için faydalı olacağı düşünülmektedir. Bundan sonra yapılacak araştırmalarda İznik ile ilgili ulusal ve uluslararası dergilerde

yayımlanan makalelere ve bildirilere ilişkin bibliyometrik çalışmalar da yapılabilir.

Bu araştırmada YÖKTEZ veri tabanından ulaşılabilen tezlerin kullanılmış olması bu çalışmanın kısıtlılığını oluşturmaktadır.

EXTENDED ABSTRACT

**Bibliometric Profile of Postgraduate Theses About
İznik**

*

Ayşen Acun Köksalanlar- Burcu Soykök
Bursa Uludağ University

In bibliometric research, various insights related to scholarly communication are gained by using mathematical and statistical methods and analyzing certain characteristics of documents or publications (Al and Coştur, 2007; Zan, 2012). "Bibliometrics is the application of mathematical and statistical methods to books and other media of communication." (Pritchard, 1969). Thanks to bibliometric technique, literature development in a certain field can be shown and a roadmap for future researchers can be created (Aydın, 2017). Bibliometrics is used to evaluate publications and citation data and reveal developments in the field of study. Therefore, it is a research approach that is used in many fields and by many people (Özel and Kozak, 2012). Reviewing the relevant literature (Kozak, 2001; Al and Coştur, 2007; Yalçın, 2010; Al, Soydal and Yalçın, 2010; Taşkın and Çakmak, 2010; Zencir and Kozak, 2012; Zan, 2012; Çiçek and Kozak, 2012; Şakar Denктаş and Cerit, 2013; Çakıcı, Yıldırım and Karacaoğlu, 2013; Polat, Sağlam and Sarı, 2013; Cevizkaya, İlsay and Avcıkurt, 2014; Hotamışlı and Erem, 2014; Şahin and Acun, 2015; Temizkan, Çiçek and Özdemir, 2015; Hotamışlı and Efe, 2015; Ulu and Akdağ, 2015; Bozkurt Çetinkaya and Çetin, 2016; Arslan and Emeksiz, 2016; Tayfun, Küçükergin, Aysen, Eren and Özekici, 2016; Yılmaz, 2017; Alımanoğlu and Ayazlar, 2017; Beşel and Yardımcıoğlu, 2017; Demirbulat GÜdü and Dinç Tetik, 2017; Ayaz and Türkmen, 2018; Çapar, Toksöz ve Dönmez, 2018; Aydın and Aksöz, 2019; Demiral and Saatçi, 2019), we can see that bibliometric studies have increased in recent years.

The reasons for the selection of the postgraduate dissertations on İznik (Nicaea) in this study can be listed as follows: the fact that İznik in the historical process has hosted civilizations such as the Roman, Byzantine, Seljuk, and Ottoman and today bears the traces of these civilizations, the values of cultural heritage, the presence of the first examples of the early Ottoman structures, the fact, that it is the main and important production center of tile art in

Ottoman Empire, the fact that two important councils for the Christian faith took place in Iznik, the lake, the natural beauties, the tourist potential, and the fact that it is in the process of being nominated for UNESCO World Heritage.

The reason for using bibliometric analysis in research is that it provides written documents that belong to the relevant discipline, thanks to the realistic profile that results from the registration, definition, classification, and qualitative analysis of publications in the literature. To reveal the dissertations written up for Iznik and to guide the studies to be carried out, the bibliometric study was chosen, which makes it possible to reveal the general structures of scientific studies belonging to a particular discipline, by the statistical results. It is considered that the findings obtained in this study, which is characterized bibliometric study, are important to present the general picture of postgraduate dissertations published in the field of Iznik with numerical data.

In this study, document review was used as the data collection method. The theses examined in the frame of bibliometric analysis were scanned through "Yükseköğretim Kurumu (YOK)" database with the "Iznik" keyword. All results were recorded and bibliometric tags were created. In this context, the aim of the study was to reveal the general characteristics of the postgraduate dissertations written on Iznik and to determine the studies conducted. Certain parameters were the type of study, the year, the university, the institute, the department/art branch, the science/art branch, the advisor's title, the number of pages, the language, and the subject. In this way, it was aimed to create an inventory containing the fields studied and the information related to them.

Since there were continuous updates and new dissertation addition processes on the relevant website, the review process was started on 21.01.2020 and ended on 21.02.2020 in order to collect reliable data. All updates made during this period have been transferred to the data file through the necessary checks.

As a result of this study, which uncovered the bibliometric profiles of postgraduate dissertations written on Iznik, it was found that the majority of postgraduate dissertations done between 1988-2019 were master's theses. Most postgraduate dissertations were published in 2019, and the universities where most postgraduate dissertations were published were Istanbul University and Bursa Uludag University. When the distribution of postgraduate

dissertations by institutes was examined, it was found that most postgraduate dissertations were published in the institutes of Social Sciences and Science and Technology. As a result of the research, it was identified that the Department of Architecture and Art History was the department/art major publishing most of the dissertations. When investigating by science branches, it was found that no information was written about most of the science branches. When investigating by disciplines, it was determined that no information was written about most of the disciplines. When examining the distribution of postgraduate dissertations by page range, it was found that the number of pages was concentrated between 101-200 pages. When the distribution was analyzed by the title of the advisor, it was found that the thesis advisor was mostly a professor and the language of the dissertations was mostly Turkish. While reviewing the postgraduate dissertations, the subjects in the index and the detailed subject distributions formed according to the names of the dissertations were studied. Fine Arts, Architecture, and Art History were found to be the most studied fields by the subject distribution in the index. As a result of the detailed review made by the dissertation titles, tiles and ceramics, architecture, Lake Iznik, history and archeology, geology, fauna, and flora were found to be the mainly focused fields.

In this research, we aimed to reveal the general picture of postgraduate dissertations on Iznik. It is believed that this research will shed light on future studies. As a result of the research on the YOK database, it was observed that there was an increase in the number of postgraduate dissertations written on Iznik in 2019. It was suggested that the increase in the number of dissertations in 2019 may be due to the UNESCO nomination process of Iznik. This is important to increase the interest in the city of Iznik and to recognize the existing cultural values. The studies were also found to be valuable in terms of contributing to this process. Focusing on the issues identified as missing in the studies can also support the UNESCO process and better promotion of Iznik. It is believed that the wide range and multidimensionality of the research findings will be useful in setting the roadmaps of various stakeholders such as the public and private sectors working on Iznik.

Furthermore, when examining the subject distribution of studies, it was found that there are opportunities to study in a wide variety of fields. Although Iznik has a high tourism potential with its cultural, historical, and natural values, it was found that there are few studies in the field of tourism. All

academic studies to be conducted are valuable in terms of the preservation of Iznik and the development of its tourism. According to these data, it is believed that it will be beneficial for researchers to focus on less-studied subjects on Iznik. In further research, bibliometric studies can be conducted on articles and papers on Iznik published in national and international journals.

Using only the dissertations that can be accessed via the YOK database constitutes the limitation of this study.

Kaynakça / References

- Al, U. ve Coştur, R. (2007). Türk Psikoloji Dergisi'nin bibliyometrik profili. *Türk Kütüphaneciliği*, 21(2), 142- 163.
- Al, U., Soydal, İ. ve Yalçın, H. (2010). Bibliyometrik özellikleri açısından bilginin değerlendirilmesi. *Bilgi*, 55, 1-20.
- Alımanoğlu, Ç. ve Ayazlar, G. (2017). Türkiye'de kırsal turizm konulu lisansüstü tez çalışmaları üzerine bibliyometrik bir inceleme (2003-2016). *International Rural Tourism and Development Journal*, 1(1), 6-12.
- Arslan, E. ve Emeksiz, M. (2016). Konaklama işletmelerinde çevre yönetimi konusunun bibliyometrik profili ve gelecek çalışmalar için öneriler. *Disiplinlerarası Akademik Turizm Dergisi*, 1(1), 1-12.
- Ayaz, N. ve Türkmen, B. M. (2018). Yöresel yiyecekleri konu alan lisansüstü tezlerin bibliyometrik analizi. *Gastroia: Journal of Gastronomy and Travel Research*, 2(1), 22-38.
- Aydın, B. ve Aksöz, O. E. (2019). Destinasyon alanında yayınlanmış lisansüstü tezlerin bibliyometrik profili. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 7(1), 615-636.
- Aydın, B. (2017). Yükseköğretim kurulu tez merkezinde (yöktez) yiyecek içecek işletmeciliği alanında kayıtlı bulunan tezlerin bibliyometrik analizi. *Disiplinlerarası Akademik Turizm Dergisi*, 2(1), 23-38.
- Beşel, F. ve Yardımçoğlu, F. (2017). Maliye Dergisi'nin bibliyometrik analizi: 2007-2016 Dönemi. *Maliye Dergisi*, 172, 133-151.
- Cevizkaya, G., İlsay, S. ve Avcıkurt, C. (2014). Turizm alan yazınında engelliler ile ilgili çalışmaların bibliyometrik profili 2000-2013. *Gazi Üniversitesi Turizm Fakültesi Dergisi*, (2), 101-108.
- Çakıcı, C., Yıldırım, O. ve Karacaoğlu, O. (2013). Ulusal turizm kongreleri bildirilerinin bibliyometrik profili. 14. *Ulusal Turizm Kongresi*, Kayseri.

- Çapar, G., Toksöz, D. ve Dönmez, B. (2018). Turizm rehberliği alanında yapılan akademik çalışmaların incelenmesi. *Turist Rehberliği Dergisi (TURED)*, 1(2), 57-73.
- Çetinkaya Bozkurt, Ö ve Çetin, A. (2016). Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi'nin bibliyometrik analizi. *JED GKD*, 11(2), 230-263.
- Çiçek, D. ve Kozak, N. (2012). Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi'nde yayımlanan hakem denetimli makalelerin bibliyometrik profili. Kozak, Yeşiltaş (Ed). *VI. Lisansüstü Turizm Öğrencileri Araştırma Kongresi*, Nisan, Kemer, Antalya, 196-211.
- Demiral, N. Ö. ve Saatçi, G. (2019). Kültürel miras konulu lisansüstü tezlerin bibliyometrik analizi. *Avrasya Bilimler Akademisi Avrasya Eğitim ve Literatür Dergisi*, Özel Sayı 15 Haziran, 7-19.
- Demirbulat, Gündü, Ö. ve Tetik Dinç, N. (2017). Sürdürülebilir turizm konulu lisansüstü tezlerin bibliyometrik profili. *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi*, 14(2), 20-30.
- Hotamışlı, M. ve Efe, D. (2015). Duygusal zeka ve liderlik ilişkisi bağlamındaki çalışmaların bibliyometrik analiz ile incelenmesi. *Çukurova Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 19(1), 101-121.
- Hotamışlı, M. ve Erem, I. (2014). Muhasebe ve Finansman Dergisi'nde yayınlanan makalelerin bibliyometrik analizi. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (63), 1-20.
- Kozak N. (2001). Türkiye'de turizm pazarlaması literatürünün gelişim süreci: 1972-1998 yılları arasında hazırlanmış lisansüstü tez çalışmaları üzerine biyo-bibliyografik bir inceleme, *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 12, 26-33.
- Özel, Ç. H. ve Kozak, N. (2012). Turizm pazarlaması alanının bibliyometrik profili (2000-2010) ve bir atf analizi çalışması. *Türk Kütüphaneciliği*, 26(4), 715-733.
- Polat, C., Sağlam, M. ve Sarı, T. (2013). Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi'nin bibliyometrik analizi. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 27(2), 273-288.
- Pritchard, A. (1969). Statistical bibliography or bibliometrics?. *Journal of Documentation*, 25(4), 348-349.
- Şahin, S. ve Acun, A. (2015). Turist rehberliği alanının bibliyometrik profili ulusal turizm kongreleri bildirileri. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 18(34), 213-234.
- Şahin, S. ve Acun, A. (2015a), Turist rehberliği alanının bibliyometrik profili (Makaleler ve Lisansüstü Tezler), 16. Ulusal Turizm Kongresi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale, 1456-1475.

- Şakar Denктаş G. ve Cerit, A. G. (2013). Uluslararası alan indekslerinde türkiye pazarlama yazını: bibliyometrik analizler ve nitel bir araştırma. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 27(4), 37-62.
- Taşkın, Z. ve Çakmak, T. (2010). Başlangıcından bugüne Bilgi Dünyası Dergisi'nin bibliyometrik profili. *Bilgi Dünyası*, 11(2), 332-348.
- Tayfun, A., Küçükergin, G. F., Aysen, E., Eren, A. ve Özekici, Y. K. (2016). Turizm alanında yazılan lisansüstü tezlere yönelik bibliyometrik bir analiz. *Gazi Üniversitesi Turizm Fakültesi Dergisi*, (1), 50-69.
- Temizkan, S. P., Çiçek, D. ve Özdemir, C. (2015). Sağlık Turizmi Konusunda Yayınlanan Makalelerin Bibliyometrik Profili, *International Journal of Human Sciences*, 12 (2), 394-415.
- Ulu, S. ve Akdağ, M. (2015). Yayınlanan hakem denetimli makalelerin bibliyometrik profili: selçuk iletişim dergisi örneği. *Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi*, 9(1), 5-21.
- Yalçın, H. (2010). Millî Folklor dergisinin bibliyometrik profili (2007-2009). *Millî Folklor*, 22(85), 205-211.
- Yılmaz, G. (2017). Restoranlarda bahşiş ile ilgili yayınlanan makalelerin bibliyometrik analizi. *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi*, 14(2), 65-79.
- Zan, B. U. (2012). *Türkiye'de bilim dallarında karşılaştırmalı bibliyometrik analiz çalışması*. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Zencir, E. ve Kozak, N. (2012). Sosyal bilimler enstitü dergilerinde yayımlanan turizm makalelerinin bibliyometrik profili (2000-2010). *VI. Lisansüstü Turizm Öğrencileri Araştırma Kongresi*, 673-682.

Kaynakça Bilgisi / Citation Information

Köksalanlar Acun, A. ve Soykök, B. (2021). İznik ile ilgili lisansüstü tezlerin bibliyometrik profili. *OPUS–Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 17(38), 5504-5524. DOI: 10.26466/opus.715082